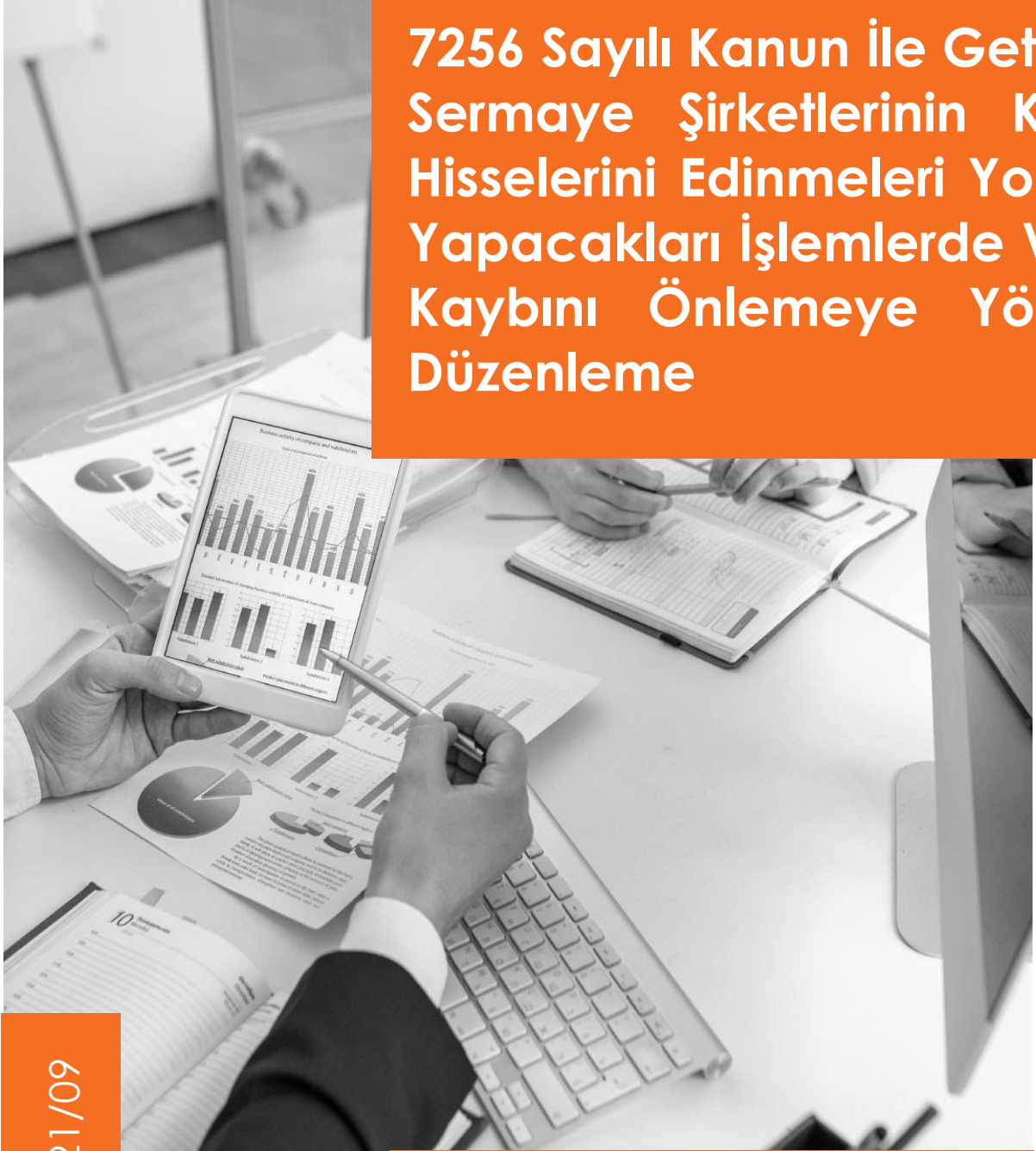

7256 Sayılı Kanun İle Getirilen Sermaye Şirketlerinin Kendi Hisselerini Edinmeleri Yoluyla Yapacakları İşlemlerde Vergi Kaybını Önlemeye Yönelik Düzenleme

2021/09

Yiğit KERİMOĞLU

09.06.2021

I. Giriş

17 Kasım 2020 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan “7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesine fıkra eklenmek suretiyle sermaye şirketlerinin kendi hisselerini edinmeleri yoluyla yapacakları işlemlerde vergi kaybını önlemeye yönelik düzenlemeye gidilmiştir. Yapılan düzenlemeyle birlikte, sermaye şirketlerinin kendi hisselerini edinmeleri yoluyla yapacakları işlemlerde vergi kaybını önlemeye yönelik olarak vergi stopajı yükümlülüğü getirilmiştir.

Bu makalede; söz konusu düzenleme kapsamında sermaye şirketlerinin kendi hisselerini edinmeleri yoluyla yapacakları işlemlerde vergi kaybını önlemeye yönelik olarak getirilen vergi stopajı yükümlülüğü konusu üzerinde durulacaktır.

II. 7256 Sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu'nda Yapılan Değişiklik, Düzenlemenin Amacı ve Uygulama Detayları

A. Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesinde yapılan değişiklikler

7256 Sayılı Kanun'un 17. maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını,

- ✚ Sermaye azaltımı yoluyla iffa etmeleri hâlinde iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki fark tutar sermaye azaltımına ilişkin kararın ticaret sicilinde tescil edildiği tarih,*
- ✚ İktisap bedelinin altında bir bedel karşılığında elden çıkarmaları hâlinde iktisap bedeli ile elden çıkarma bedeli arasındaki fark tutar elden çıkarma tarihi,*

- ✚ “İktisap ettikleri tarihten itibaren iki tam yıl içerisinde, sermaye azaltımı yoluyla itfa etmemeleri veya elden çıkarmamaları hâlinde, iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki fark tutar iktisap tarihinden itibaren iki tam yıllık sürenin son günü,

itibarıyla dağıtılmış kâr payı sayılır ve bu tutarlar üzerinden %15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bu fıkra kapsamında tevkif edilen vergiler herhangi bir vergiden mahsup edilemez. Cumhurbaşkanı, tam mükellef sermaye şirketinin paylarının Borsa İstanbul'da işlem görüp görmemesine, işlem gören paylarının toplam payları içindeki oranına, geri alınan payların Borsa İstanbul'da işlem gören paylardan olup olmasına, tam mükellef kurumlardan geri alınıp alınmamasına, tam mükellef sermaye şirketinin yıllık satış hasılatı ve diğer gelirlerinin toplam tutarına göre ayrı ayrı ya da birlikte, bu oranı sifıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir.”

Bu hükümlerle, sermaye şirketlerinin kendi hisselerini edinmeleri yoluyla yapacakları işlemlerde vergi kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

B. Şirketlerin kendi hissesini iktisap etmesinin nedenleri ve düzenlemenin amacı

Şirketlerin kendi hissesini iktisap etmesinin çok çeşitli nedenleri vardır. Bunlardan en önemlilerini;

- ✚ Pay sahiplerinin korunması,
- ✚ Hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerde gereğinde şirketin pazar yapıcı rolü oynayabilmesi,
- ✚ Şirketin itibar değerinin korunması,
- ✚ Hisse senedi fiyatlarında ortaya çıkan aşırı ve ani dalgalanmaların önlenmesi,

- ✚ Hissenin piyasa fiyatının gerçek değerinin altında olduğu durumlarda öz sermayenin getirisinin yükseltilmesi,
- ✚ Finansal analizlerde kullanılan verilerin iyileştirilmesi,
- ✚ Finansman politikası aracı olması

olarak açıklayabiliriz.

Diğer taraftan, şirketler hissedarlarına vergisel açıdan kazanımlar sağlamak adına hisse geri alım işlemlerine başvurdukları bilinmektedir. Zira, şirketlerin ortaklarına (tam mükellef kurumlar tarafından diğer tam mükellef kurumlara veya Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kar payı elde eden dar mükellef kurumlara yapılan kar payı ödemeleri hariç olmak üzere) kar dağıtımını yapması durumunda dağıtılan tutarlar %15 oranında stopaja tabidir. Bu noktada, birikmiş fonun paydaşlara kâr payı olarak değil de hisse senedi karşılığında dağıtılması halinde vergisel avantajlar sağlanacağı tabidir. Diğer bir ifadeyle, şirketler kar dağıtmak yerine, ortaklarca düşük bedelle edinilen şirket hisselerini onlardan yüksel bedeller üzerinden geri alarak, ortaklarına fon transferi yapmış olmasına karşın; bu işlem kar dağıtımını olmadığı için buna yönelik tevkifat yapılmayacak olup bu suretle vergi avantajı elde edilmiş olunacaktır.

Söz konusu düzenleme ile tam mükellef sermaye şirketlerinin yukarıda anlatıldığı gibi vergisiz şekilde kâr dağıtımlarının önüne geçilmekte ve şirket kârlarının dağıtılıp dağıtılmadığına bakılmaksızın tevkif yoluyla alınacak vergiye ilişkin bir vergi güvenlik müessesesi ihdas edilmektedir. Ancak, bu düzenlemenin şirketlerin kendi hisselerinin almamayı tercih etmesi şeklinde ekonomik sonuçlarının da ortaya çıkacağı tabidir.

C. Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını sermaye azaltımı yoluyla iffa etmeleri

Şirketler çeşitli nedenlerle sermayelerini azaltma yoluna gidebilmektedir. Sermaye azaltımı yoluyla geçmiş yıl zararlarının kapatılmak istenmesi ya da

sermaye tutarının yürütmekte olunan faaliyetlerin gerektirdiğinden daha fazla olması nedeniyle atıl kalan sermayenin ortaklara geri ödenmesi öne çıkan sermaye azaltımı nedenlerindedir.

Bu uygulamadaki temel konu, sermaye azaltımının, sermayenin ortaklara geri ödenmesi yoluyla yapılmasının bir kar dağıtımı niteliğinde olup olmadığıdır. Sermaye azaltımının ortaklar tarafından nakden veya aynen ödenen sermayeden karşılanması halinde, yapılacak sermaye geri ödemeleri "prensip olarak" kar dağıtımına bağlı gelir ve kurumlar vergisi kesintisine tabi değildir. Buna karşın, geçmiş yıl karları ya da çeşitli fonlar ve yedek akçelerde birikmiş olan tutarların dağıtılmasında vergi kesintisine tabi kar dağıtımının gerçekleştiği kabul görmektedir.

Yapılan düzenlemeyle birlikte, kendi hissesini edinen şirketler için, sermayenin mahiyetine bakılmaksızın, sermaye azaltımı yoluyla itfa edilmesi hâlinde iktisap bedeli ile hisse senetlerinin veya ortaklık paylarının itibari değeri arasındaki fark üzerinden vergi tevkifatı yapılması zorunlu kılınmıştır.

Örnek: 100.000 TL sermayeli X A.Ş. nominal değeri 1 TL olan 1.000 adet X A.Ş. payını tanesi 5 TL den 5.000 TL'ye X A.Ş. ortaklarından satın almıştır.

Payların Nominal Değeri $1.000 * 1 = 1.000$ TL

Payların Alış Bedeli $1.000 * 5 = 5.000$ TL

Azaltılacak Sermaye Miktarı 1.000 TL

Dağıtılmış Sayılan Kar Payı $5.000 - 1.000 = 4.000$ TL

Hesaplanan Vergi Tevkifatı $4.000 * \%15 = 600$ TL

Görüldüğü üzere, şirketin kendi hissesini aktifine alması sebebiyle öz kaynaktan 1.000 TL kadar azalma oluşurken, 4.000 TL değerindeki fon ortaklara aktarılmaktadır. Ortaklara aktarılan bu tutar mali idare tarafından kar payı olarak değerlendirilmekte olup dağıtılmış sayılan kar payı üzerinden %15 tevkifat yapılacaktır.

D. Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını iktisap bedelinin altında bir bedel karşılığında elden çıkarmaları

Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını iktisap bedelinin altında bir bedel karşılığında elden çıkarmaları durumunda, şirketten fon çıkışı (otaklara yapılan kar dağıtımı) olarak değerlendirilmektedir.

Örnek: 100.000 TL sermayeli X A.Ş. nominal değeri 1 TL olan ve adetini 5 TL'den ortaklarından satın aldığı 1.000 adet payını, adetini 2 TL den X A.Ş. yeniden ortaklarına satmıştır.

Payların Nominal Değeri $1.000 * 1 = 1.000$ TL

Payların Alış Bedeli $1.000 * 5 = 5.000$ TL

Payların Satış Bedeli $1.000 * 2 = 2.000$ TL

Fark $5.000 - 2.000 = 3.000$ TL

Hesaplanan Vergi Tevkifatı $3.000 * \%15 = 450$ TL

Görüldüğü üzere, X anonim şirketi ortağından kendi hissesini satın almış ve aktifine kaydetmiş olduğu hisseyi yeniden satmıştır. Eğer hisseyi aldığı fiyattan veya daha yüksek bir fiyattan satar ise herhangi bir kar transferi olmamış olacaktır. Fakat almış olduğu fiyattan daha düşük bir fiyata sattığı durumda kar transferi olarak değerlendirilip ardaki fark tutarın üzerinden %15 oranına göre tevkifat yapılacaktır.

E. Tam mükellef sermaye şirketlerinin iktisap ettikleri kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını iktisap ettikleri tarihten itibaren iki tam yıl içerisinde, sermaye azaltımı yoluyla iffa etmemeleri veya elden çıkarmamaları

Şirketlerin iktisap ettiği kendi hisse senetlerini veya ortaklık paylarını sermaye azaltımı yolu ile iffa ettikleri durumda tevkifat yapmaları gerektiğinden bahsetmiştik. Şirketler tevkifattan kaçınmak için sermaye azaltımına gitmeyebilir ve hisselerini aktiflerinde tutabilirler. Şirketlerin kendi hisselerini aktifinde tutmasının şirkete bir yükü olmayacaktır. Bu durumda idare 2 yıllık süre tanımış olup bu süre içerisinde iktisap ettikleri kendi hisselerini elden çıkarmamaları halinde, 2 tam yıllık sürenin son gününde %15 tevkifat yapılması gerekmektedir.

Örnek: 100.000 TL sermayeli X A.Ş. nominal değeri 1 TL olan ve adetinin 5 TL'den ortaklarından satın aldığı 1.000 adet X A.Ş. hissesini aktifine kaydetmiş ve 2 tam yıl süreyle elden çıkarmamış ya da sermaye azaltımı yoluyla iffa etmemiştir. Bu durumda;

Payların Nominal Değeri $1.000 * 1 = 1.000$ TL

Payların Alış Bedeli $1.000 * 5 = 5.000$ TL

Dağıtılmış Sayılan Kar Payı $5.000 - 1.000 = 4.000$ TL

Hesaplanan Vergi Tevkifatı $4.000 * \%15 = 600$ TL

Örneğimizde 2 yıl boyunca aktifte tutulan ve sermaye azaltımı yoluyla iffa edilmemiş olan X A.Ş. hisselerinin alış bedeli ile nominal bedeli arasındaki 4.000 TL'lik fark, 2 tam yıl süresinin son gününde %15 oranında tevkifata tabi tutulmuştur.

III. Sonuç ve Değerlendirme

Gelir Vergisi Kanunu'nda 7256 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile birlikte, şirketlerin kendi hisselerini geri alım işlemleri, fiilen dağıtılmaya dahi kâr payı

dağıtımını olarak addedilmekte ve yeni bir vergi güvenlik müessesesi olarak %15 stopaja tabi kılınmaktadır. Düzenleme ile şirketin kendi hissesini iktisap etmek yoluyla vergisiz şekilde kâr dağıtımlarının önüne geçmek, fon transferini önlemek ve şirketin ortaklarından yüksek fiyattan hisseleri alıp düşük fiyattan satarak öz sermayelerini zayıflatmalarının önüne geçilmek istendiğini anlaşılmaktadır.

Uygulamanın iyi niyetli olarak kendi hisselerini iktisap eden tam mükellef şirketler için de geçerli olması, bu şirketler için mağduriyet oluşturabilecektir. Diğer taraftan, tam mükellef kurumlara ve Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kar payı elde eden dar mükellef kurumlara yapılan kar payı ödemelerinin vergi tevkifatına tabi olmadığı dikkate alındığında, kendi hisselerini iktisap eden şirketin ortakları tam mükellef kurum olsa dahi tevkifat yapılması, bu mükelleflere ilişkin yasal düzenlemede yer alan istisna uygulamasının devre dışı kalmasına neden olacaktır.

Son olarak düzenlemede yer alan ve kar payı olarak değerlendirilen tutarlar üzerinden hesaplanan tevkifatın gerçek kişiler için gelir vergi beyannamelerinden, kurumlar vergisi mükelleflerinin ise kurumlar vergi beyannamelerinde ödeyecekleri vergiden mahsup edememeleri mükerrer vergilemeye sebebiyet verebilecektir.

DAHA DETAYLI BİLGİ ALMAK İÇİN BİZİMLE İLETİŞİME GEÇEBİLİRSİNİZ

Yiğit KERİMOĞLU

Kıdemli Denetçi

yigit.kerimoglu@centrumdenetim.com

 [LinkedIn](#)

 +90 (212) 267 21 00

 +90 (312) 512 59 42